

Rekommendation om bolagsstyrning

Justitiedepartementet

2014-05-12

Dokumentbeteckning

2014/208/EU

Kommissionens rekommendation av den 9 april 2014 om kvaliteten på företagsstyrningsrapporteringen ("följ eller förklara")

Tidigare faktapromemoria i ärendet:

2010/11:FPM109 Grönbok om bolagsstyrning

Sammanfattning

Enligt kommissionens rekommendation bör de börsnoterade bolagen i bolagsstyrningsrapporten lämna viss information om hur gällande bolagsstyrningskod har tillämpats av bolaget. Rekommendationen innehåller bl.a. en lista på uppgifter som bör finnas med när bolaget har avvikit från en kodregel (principen "följ eller förklara"). Det bör enligt rekommendationen finnas en övervakning av hur koderna tillämpas.

Syftet med rekommendationen är att förbättra kvalitén på bolagsstyrningsrapporten och därigenom ge aktieägarna och andra intressenter en bättre förståelse för hur bolaget styrs.

Regeringen välkomnar att kommissionen uppmärksammar bolagsstyrningskodernas betydelse för en god bolagsstyrning. Rekommendationen är huvudsakligen i linje med näringslivets befintliga självreglering.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Inom EU har bolagsstyrning och värdet av långsiktiga aktieägare på senare år uppmärksammats i ökad utsträckning. År 2011 presenterade kommissionen en grönbok om bolagsstyrning i börsnoterade bolag. Samtidigt med

förevarande rekommendation lade kommissionen fram ett förslag till ändring av direktivet om aktieägares rättigheter i noterade aktiebolag (se faktagpromemoria 2013/14:FPM84).

Rekommendationen tar sin utgångspunkt i redovisningsdirektivet (2013/34/EU). Enligt direktivet ska bolaget, om det avviker från en regel i den tillämpliga bolagsstyrningskoden, lämna en förklaring i bolagets bolagsstyrningsrapport.

Modellen att näringslivet i koder självt reglerar frågor om bolagsstyrning enligt principen ”följ eller förklara” har vunnit bred anslutning inom EU.

Rekommendationen antogs den 9 april 2014.

1.2 Förslagets innehåll

Enligt rekommendationen bör ett börsnoterat bolag beskriva hur det har tillämpat bolagsstyrningskoden när det gäller de frågor som har störst betydelse för aktieägarna. Syftet med rekommendationen är att förbättra kvalitén på bolagsstyrningsrapporten och därigenom ge aktieägarna och andra intressenter en bättre förståelse för hur bolaget styrs.

Om bolaget avviker från en regel i bolagsstyrningskoden ska bolaget enligt redovisningsdirektivet lämna en förklaring i bolagsstyrningsrapporten (principen ”följ eller förklara”). I rekommendationen preciseras att bolaget ska ange på vilket sätt som bolaget har avvikit från koden, skälet för avvikelsen, hur beslutet att avvika från koden fattades inom bolaget, om avsteget är tidsbegränsat förklara när bolaget planerar att följa kodregeln samt vad bolaget har gjort i stället för att följa koden och hur avvikelsen från koden bidrar till en god bolagsstyrning.

Det bör enligt rekommendationen finnas en effektiv övervakning av kodernas tillämpning, inom ramen för de befintliga kontrollsystemen.

Rekommendationen riktar sig till medlemsstaterna, organ som ansvarar för nationella bolagsstyrningskoder, börsnoterade bolag och andra berörda parter.

Kommissionen uppmanar i rekommendationen medlemsstaterna att informera kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av rekommendationen.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Regler om bolagsstyrning finns bl.a. i aktiebolagslagen (2005:551) och årsredovisningslagen (1995:1554). I aktiebolagslagen finns bestämmelser om bolagsstämma och styrelse samt om revision. Årsredovisningslagen innehåller bestämmelser om bolagsstyrningsrapport. Lagstiftningen kompletteras med näringslivets självreglering i form av Svensk kod för bolagsstyrning, förvaldat av Kollegiet för svensk bolagsstyrning. Koden

innehåller regler för god bolagsstyrning som alla börsnoterade bolag ska tillämpa. Reglerna är inte tvingande, utan bolaget kan frångå dem förutsatt att bolaget redovisar hur det har gjort i stället och motiverar varför avvikelser har skett. Härutöver gäller också noteringskrav och noteringsavtal på den reglerade marknaden på vilken bolagets aktier är upptagna till handel. Till detta kan läggas Aktiemarknadsnämndens uttalanden om god sed på den svenska aktiemarknaden.

De krav som enligt rekommendationen bör ställas på bolagets förklaringar vid avvikelser från koden är i några avseenden mer långtgående än de krav som ställs enligt koden. Bland annat bör bolaget enligt rekommendationen beskriva hur bolaget har tillämpat koden – dvs. inte bara när en avvikelse har skett – när det gäller de frågor som har störst betydelse för aktieägarna. Vidare bör bolaget enligt rekommendation i förekommande fall redovisa hur beslutet att avvika från koden fattades, liksom hur lång tid en avvikelse kommer att fortgå och hur den lösning som bolaget har valt uppfyller syftet med koden.

Enligt börsernas noteringsavtal ska de bolag vars aktier är upptagna till handel följa koden. Börserna övervakar att bolagen tillämpar koden i enlighet med respektive noteringsavtal. Även Kollegiet för svensk bolagsstyrning följer upp hur koden tillämpas.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Rekommendationen har sannolikt inte några konsekvenser för statens budget.

Kommissionen har upprättat en konsekvensanalys (SWD 2014 127 final). Enligt kommissionen leder rekommendationen inte till några ökade kostnader för bolagen, eftersom de redan ska förklara avvikelser från gällande bolagsstyrningskod. Samtidigt innebär enligt kommissionen rekommendationen tydligare regler, vilket sägs medföra på sin höjd några timmars extra administration för bolagen.

Regeringen anser att kommissionen underskattar den ökade administrativa börda som de nya reglerna innebär. För Sveriges del ställer rekommendationen i vissa delar större krav på bolagen än vad koden gör.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen, som slår vakt om systemet med näringslivets självreglering, välkomnar att kommissionen uppmärksammar bolagsstyrningskodernas betydelse för en god bolagsstyrning. Rekommendationen är huvudsakligen i linje med näringslivets befintliga självreglering. Det är också bra att kommissionen rekommenderar att övervakningen av hur bolagen tillämpar bolagsstyrningskoden ska ske inom ramen för befintliga arrangemang för

övervakning, dvs. i Sverige av marknadsaktörerna själva. Regeringen noterar att rekommendationen i några avseenden ställer högre krav på de noterade bolagen än vad näringslivets självreglering (koden) gör. Det är Kollegiet för svensk bolagsstyrning som har att bedöma i vad mån koden bör justeras med anledning av detta. Regeringen avstår därför från att lämna närmare synpunkter på rekommendationens innehåll. Regeringen avser att informera kommissionen i enlighet med rekommendationen. Några lagstiftningsåtgärder bedöms inte vara nödvändiga.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionerna har inte yttrat sig över rekommendationen.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Rekommendationen har remitterats för synpunkter till knappt tjugo myndigheter och organisationer, med en svarsfrist till den 18 juni 2014.

De remissinstanser som inkommit med svar före färdigställandet av denna promemoria anför följande. *Kollegiet för svensk bolagsstyrning* anser att rekommendationen underminerar självregleringens självständighet. *Kollegiet, NASDAQ OMX Stockholm AB, Svenska Bankföreningen, Svenskt Näringsliv* och *Sveriges advokatsamfund* anser att flera av rekommendationens krav är för långtgående vilket medför administrativa bördor utan någon motsvarande nytta för bolagets intressenter. Det gäller t.ex. att bolaget ska ange hur det har tillämpat bolagsstyrningskoden i de frågor som är av störst vikt för aktieägarna; en bestämmelse som är svår att förstå och tillämpa. Vidare påpekar de nämnda remissinstanserna att rekommendationen är utformad utifrån att avvikelser från koden inte är önskvärda, vilket kan leda till sämre bolagsstyrning. Som ett exempel nämns att bolaget vid avvikelse från koden ska redogöra för när bolaget avser att börja tillämpa den aktuella normen. Flera av remissinstanserna framhåller att rekommendationen inte bör föranleda någon lagstiftning.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt eftersom rekommendationen inte utgör bindande lagstiftning.

Inte aktuellt eftersom rekommendationen inte utgör bindande lagstiftning.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Regeringen avser, i enlighet med vad kommissionen anger i rekommendationen, att senast den 13 april 2015 informera kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av rekommendationen.

4.2 Fackuttryck/termer

Bolagsstyrning är ett begrepp som avser styrning och kontroll av aktiebolag och som företrädesvis används i relation till börsnoterade aktiebolag. Styrning sker genom bolagsstämma samt styrelse och företagsledning. Kontroll utförs av revisorer. Begreppet bolagsstyrning omfattar även vissa av bolagets relationer till andra, t.ex. anställda.

Självreglering är näringslivets eget regelverk för bolagsstyrning. I Sverige förvaltar Kollegiet för svensk bolagsstyrning Svensk kod för bolagsstyrning.

Principen "följ eller förklara" anger hur bolaget ska förhålla sig till självregleringen. Antingen följer bolaget reglerna, eller så måste det förklara varför det sker en avvikelse.

Bolagsstyrningsrapport måste varje börsnoterat bolag upprätta. Rapporten ska innehålla uppgift om bl.a. principer för bolagsstyrning, styrelsens sammansättning och förklaringar till avvikelser från självregleringen.

Notera att faktapromemorior innehåller standardrubriker för att kunna publiceras, därför har denna faktapromemoria ordet "förslag" i rubrikerna även om det i detta fall handlar om en rekommendation.